

CIJENA lista: U preplati za godinu K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.—60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLASI primaju se u urednici lista trg. Cusozia 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Cusozia 1. Uredništvo: Sijanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Računski pisar se ne vraćaju. Cok. rač. aus. post. št. 26.795.

Broj 979.

Godina IV.

U Puli, četvrtak 28. ožujka 1918.

Bitka na zapadu.

Beč, 27. (D. u.) Službeno se javlja: Na talijanskoj fronti nikakvih osobitih događaja. Naš je saveznik stekao u Francuskoj daljnjih velikih uspjeha. — Poglavlje generalnog stožera.

Berlin, 26. (D. u.) Veliki glavni stan javlja: Zapadno bojište: Dne 25. ožujka potučene engleske i francuske su divizije pokušale jučer ponovno u neprohodnom lijevkastom ozemlju bitke na Sommi, da zaustave naše napredovanje. Naša je navalna prolomila neprijateljske crte. Počevši od ranog je jutro započeo neprijatelj na širokoj fronti uz obje strane Somme uzmičati. Žestok je otpor neprijateljskih zalaznica bio u oštrm potiskivanju svladan. Sjeverno i južno od Alberta izvojevali smo si prelaz preko Ancre. Na večer je pao Albert. Južno od Somme bacili smo neprijatelja nakon žestokih borova preko Chaulnesa i Lihonsa natrag. Roye bje uzet na juriš. Noyon u krvavoj pouličnoj borbi pročišćen. Mi smo svoje stare postojanke od bitke na Sommi od god. 1916. prema zapadu na mnogim mjestima prekoracili. Broj zarobljenika raste. Piljen se povećava. Topnički bojevi u Flandriji, pred Verdunom i u Lotaringiji traju i nadalje. Rittmajstor je frajher v. Richthoffen izvojevala svoju 69. i 70. zračnu pobjedu. — S ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

* Francuski izvještaj od 26. ožujka popodne: Bitka je potrajala svom žestinom na večer i u noći. Neprijatelj je pomnogostručio navale na čitavoj fronti od Noyona do Chaulnesa. U okolici Noyona dobro smješteno francusko topništvo podupire uspješno francusku pješadiju, koja je svojim otporom i čestim protunavalama zadržavala napredovanje Nijemaca i zadala im teških gubitaka. Noyon je bio u noći u najvećem redu ispražnjen. Francuzi čvrsto drže u posjedu lijevu obalu Oise. S ostale fronte nema ništa da se javi.

* Engleski izvještaj od 26. ožujka u jutro: Tečajem noći se je umirila borba i naše su se čete uredile u novim položajima istočno od Roye i Alberta. Sjeverno se od Somme očekuje ponovna bitka, ali nije još započela. Javlja se, da su se jutros razvile južno od Somme navale protiv naših francuskih četama u blizini Roye i Chaulnesa. Gubici su neprijatelja ostali teški i on je bio prinuđen, da svoju bojnu frontu sa svih strana zapadnog bojišta pojača. U koliko se znađe, zapleteno je preko 70 neprijateljskih divizija u borbu.

26. ožujka: Ratni ured priopćuje: Neprijatelj nije u noći od 25. na 26. ožujka na našoj fronti sjeverno od Somme poduzeo nikakvih daljnjih navala. Popodne je došlo do mjestimičnih borba na ovom dijelu bojne fronte, kod česa je neprijatelj bio suzbijen. Ozbiljnih navala ali nije pokušao. Crta sjeverno od Somme teče preko Braye-Albert-Hamel-Boursies-Ayette-Boury-Henin-Voncourt do zapadno od Monchy do Scarpe, a odatle uzduž naše prvotne fronte. Južno su od Somme navallili Nijemci danas prije podne žestoko. U deset i pol je sati bio osvojen Roye. Crta se proteže ondje od Mericourta na Sommi preko Rosieres zapadno od Roye i zapadno od Noyona. Na ovom su dijelu bojišta bile ustanovljene svježe njemačke divizije, uključivo dvije gardske divizije i dvije brandenburške divizije. Ondje se bore engleske, francuske i američanske čete bok uz bok. Svježja pojačanja dolaze brzo. Neprijatelj je zapadno od Roye i u okolici Noyona zaustavljen.

* Sa zapadnog bojišta. Londonske brzoglavke pariških listova od petka na večer javljaju, da su nova pojačanja iz engleskih posada u Francusku na putu. List „Matin“ cijeni ih na više od 400.000 momaka. Iz iskaza se putnika iz Francuske i stanovitih znakova u francuskom prometu sa robom daće zaključiti na to, da su francuske kolonijalne čete bile iz svojih južno-francuskih zimskih stanova dopremljene u brzovolacima na frontu. I iz Italije kreću od prošlog petka ovamo neprestano vojnički vlakovi. — Posebni izvjestitelj lista „Kölnische Volkszeitung“ na zapadu izvješćuje o razgovoru sa Ludendorffom, koji je među ostalim kazao: Bitka se razvija točno, kako je bila zamišljena. Silno ono teško pošlo je za rukom, naime da se borba iz položajnog rata prevede u pokretni rat. Uništenje predjela, preko kojega bijesni rat, upravo je beznažno. Djelatnost se pješadije ne može dosta previsoko ocijeniti, pošto se ne smije smetnuti s uma, da je momčad, koja je polazila na navalu, bila kroz 4 do 5 dana puta gotovo bez ikakvog noćnog počinaka. Ludendorff je izjavio, da su priprave za bitku trajale tri mjeseca. Početkom veljače osvanula je zapovijed, neka se do noći od 20. na 21. ožujka sve pripremi, i na minutu je bilo sve spremno. —

London, 26. (D. u.) Reuterov ured javlja: Ministar za municiju, Winston Cecil, traži u javnoj obznani bezodvlačnu nadoknadu ozbiljnih gubitaka topova, pušanih strojeva i strijeljiva uslijed velike bitke u Francuskoj. Oprema se bojnih četa mora uzdržati na visini. Na sreću zadovoljavaju pripomoćna sredstva u svakom pogledu, no valja se što više požuriti. Stanovite bi se vrsti topova i granata mogle dogotavljati u kud i kamo većoj mjeri negoli dosad, a isto tako i tankovi, pušani strojevi i orudje za popravak. Rad ne smije ni preko uskrasnih blagdana mirovati. Vojska, koja se bori, neka već sad vidi, što može uraditi vojska u tvornicama.

Pariz, 26. (D. u.) Agence Havas javlja: „Matin“ piše: Bitka, koja je u toku, ne će biti ni engleska ni francuska, nego jedinstvena bitka, u kojoj će se udesiti obiju naroda pomiješati u krvi vojnika. „Journal“ veli, da javno mnijenje Francuske prati pouzdarjem razvoj uzasne bitke. Ono znađe, kakovim su kolebanjima podvrgnuti vojni događaji ovoga rata, ono znađe, da započima osjeka, kad se utalože valovi. Sva se nastojanja moraju uperiti na to, da se dovede do tog preokreta. „Figaro“ veli, e je sadašnja lozinka čvrsto pouzdanje u armadu i njezine vodje. — Engleski ratni dopisnik javlja od prošlog petka: „Neprijatelj nije jučer poduzeo nikakvih pješadijskih navala, ali teške se eto borbe sad opet poduzimaju. Naše se čete nalaze u teškoj borbi na desnom krilu naše crte kod St. Quantina. Čete, koje navaljuju, imaju ptpuno nove odore, kao da bi po prvi put ulazile u borbu. U gustim su četama koracale zemljištem između obje crte, gdje su ih raspršili naši pušani strojevi. Nakon toga su došli novi neprijateljski valovi i uporabljena bje stara metoda njemačke vojske iz prijašnjih dana kod Monsa i Verduna. Tečajem posljednjih je satova opstrjeljavanja pucao neprijatelj sa plnovitim mećima. Naše su se čete kroz duge nedjelje bile uvježbale, da nose maske protiv plinovita. Kroz satove su i satove imali vojnici te maske, a tako isto i topnici, koji su dopremali municiju za baterije. Oko tri minute iza 5 sati započeo je neprijatelj opstrjeljavanjem. U prvom je redu uperio svoju vatru na ruševine mjesta Croisilles, Ecoust, Craucourt i druga. U 8 sati 45 minuta prokrio si je neprijatelj put kroz crtu naših predstraža, no smjesta ga je poduzela protunavala protjerala. Kasnije je stiglo izvješće, da mase neprijateljske momčadi napreduju od Bullecourta. Neprijatelj je na trenutak zadobio na zemljištu na lijevoj krilu kod stare Hindenburgove crte. Veoma hrabra ga je neka divizija protjerala natrag, kad je pokušao bio da prekoraci zemljište između crta. Oko podneva se je oštro borilo kod ruševina Bullecourta, Ecousta i Noreulla. U 5 i pol sati ponovio je neprijatelj u gustim redovima svoju navalu, kod česa je u skupinama sađao blo sa obronaka doline Sensée. Naši su topnici pucali, pokosili ga i suzdržavali navalu.

Velika bitka na zapadu.

Covjeku zastaje dah, kad čita u novinama o neuporedivom haranju na zapadnoj fronti. Narode na jednoj i na drugoj strani zaokuplja jedna misao: ispad odlučujuće bitke u svjetskom ratu. Možda nije doduše odlučna bitka; ta misao se je toliko puta, da imade jedna bitka važnost odlučnog sukoba, i ipak traje rat već gotovo četiri godine. I poslije pobjede ili poraza mogao bi rat da traje da je, ako ne na kopnu, to na moru, ako ne vojnički rat, rat gospodarski.

Svakako misli većina ljudi na svijetu, da o tom dvoboju ovisi udes velikog dijela svijeta, ako već ne vascijelog svijeta. Pobjedi li Njemačka, zavladat će njezina vlast od belgijske obale do kaspiskog mora, od sjevernog do Sredozemnog mora. Danas imade Njemačka u rukama ključeve za put u Indiju, može veoma lako otvoriti si put u Egipat. To su njezini ciljevi, svrha njezinog nastojanja. Pošto nije tako sretna, da bi kao Engleska bila okružena morem, stvorila si je prijateljstvom ili maćem sve naokolo pojase vazanih država, koje imadu zadaću, da ju zaštite od neposrednog neprijateljskog djelovanja. Takva država mora da postane Belgija, ona ta još koji dio Francuske, na jugu imade već svojoj volji podređenu postojanku, a na istoku će biti Poljska, Kuronska, Litva, Ukrajina njezine dobrovoljne ili nedobrovoljne predstraže. Pobjeda na zapadnom bojištu imade da sankcionira ove nacerte, koji idu doduše daleko, ali koji nijesu tek izrod mašte i isprazna sanjarija. Njemačka hegemonija na svijetu nije više misao, koja se širi u njemačkim školama, koju njeguju tek svenjemački idealisti; ona zadobiva odredjenije, zbiljske oblike i što smo još jučer smatrali nemogućim, postalo je danas potovo zbiljom. Ali sve ovisi o uspjehu bitke na zapadu.

Uprije li Nijemcima, da potpunoma poraze saveznike na zapadu, da si oslobode silnu vojsku od protivničkog pritiska, bit će topova, mitraljeza, ljudi i municije na pretek, da se ostvare davne sanje njemačkog naroda, da si otvori put u Indiju, da i tamo nastupi kao oslobodilac i da oslobadja 300 milijuna Indaca na isti način, kao što je „oslobodio“ Poljake, Litvance, Lute itd. Poslije jednog odlučnog poraza u Francuskoj mogla bi antanta jedino da vodi protiv Njemačkog rat izglednjenja. Baš taj „rat izglednjenja“ sklonut će Nijemce na odlučne i odvazne podhvate, i što nije mogla da dade opjačkana Ukrajina, dat će svakako Indija. Sa pobjedama ne izazivlje se nikada pučke pokrete. Poslije pobjede na zapadu uvjerit će se sav njemački narod, da vojnička stranka imade pravo. S tom bitkom stoji dakle i pada pruski militarizam. Pobjedi li, bit će to početak Napoleonskog doba za Njemačku, bude li poražena, tko bi mogao predvidjeti posljedice? Ali ako pobjedi, postat će Njemačka puno opasnija svijetu negoli je to bio Napoleon, negoli je bila Francuska. 1812. odlučila je Rusija sudbinom Europe. Tko će odličivati sudbinu svijeta u godini hiljadu dievet sto i toliko i toliko?

Iz Rusije.

Moskva, 24. (D. u.) Danski je poslanik pripočeo jučer pučkom povjereniku za izvanjske poslove općine Petrograd, Joffen, e je diplomatski zbor saveznika, koji se sad nalazi u Finskoj, izrazio želju, da se povrati u Petrograd. Na Joffeot bje nalog smjesta stavljen diplomatima na raspolaganje posebni vlak.

* Rat na moru. Berlin, 27. (D. u.) Wolffov ured javlja: Naše su podmornice potopile u Kanalu i na Irskoj obali 5 jedrenjača s ukupno 20.000 brutto-reg. tona.

* Iz Rumunjske. Kako javljaju vijesti iz Jassy, stvara se nova stranka pod vodstvom Avarescu, o kojoj se predbežno samo toliko znađe, da je osnovana na demokratskom smjeru.

* Turski izvještaj od 26. ožujka. Glavni stan javlja: Fronta u Palestini: Na čitavoj fronti umjereni topnički vatra. Kod Sum-Skbara i Hel-Dera, te medju U-Melame i rijeke Jordana bile su napredujuće neprijateljske satnije prisiljene na uzmak. Neprijateljske sile, koje su napredovale istočno, kao i sjeverno i zapadno od Jordana, bile su zaustavljene. — Sa ostalih fronta nema nikakvih osobitih događaja da se javi.

Političke bilješke.

Lammasch-Friedjung-Ludo Hartmann. Velika je zagonetka, kako se je učenjak svjetskoga glasa, kao što je Lammasch, mogao povjerovati jednom židovu, ma bio on sveučilišni docentat i socijalistički kandidat kod izbora itd. Gospodin je Ludo Hartmann, privatni docentat na bečkom sveučilištu, onaj junak, koji je počinio, ulago ručeno, neovlašten indiskreciju, da je sopćenja i spomenicu prof. Lammascha objesio na veliko zvono i odao drugom židovu, tako zvanom „historičaru“ Friedjingu. Taj gospodin imade sada bezobraznost, da se brani time, što kaže, e mu nije prof. Lammasch nametnuo nikakvu dužnost diskrecije, nikakvu ovezu. Kod arijskih je naroda običaj, da se mogu širiti obično samo onda osobne vijesti, ako si ovlašten, i to nije baš jako pristojno, pošto je brbljanje babji običaj. Ali gospodin Ludo misli drukčije. On argumentira: Vi, profesore, nijeste došli k meni, te mi nijeste kazali: Zakuneš li mi se na bibliju, Mojsiju i proroke, da me nećeš odati, neopćit ću ti nešto veoma — pikantnoga; već je pretpostavljao žentimenske navade te se bojao vrijedjati gospodina Ludu time, što bi ovako od prilike započeo prijateljski razgovor. Ta on nije čovjek bez karaktera, ta on je sveučilišni profesor! Ali je zabravio, da je Ludo židov i prijatelj Friedjungov. Dok se mi zgražamo nad takvim nepristojnim ponašanjem sveučilišnog docenta, doznajemo za drugu, sličnu indiskreciju, koja je u svezi sa poznatom spomenicom kneza Lichnowskoga. I u tu je aferu upleo židov svoje prste: Friedjung-Hartmann u Beču, a Harden, žurnalista i privatni detektiv za homoseksualne skandale u Berlinu. I takovi ljudi hoće da spase svenjemačko, arijsko poštenje u svenjemačkim metropolama?

„Naši prijatelji“. Pod ovim je naslovom pripočeo list „Arbeiter-Zeitung“ ovih dana članak, koji sadržaje čitav niz gorkih po našu diplomaciju istina. Bečki je taj list priredio nekakovu reviju naših prijatelja u raznim zemljama, zapletenima u sadašnji krvavi vrtlog. Počima sa Rumunjskom. Tko je htio taj rat? Seljačke mase bez sumnje ne. Htjeli su ga objesni, nasićeni bojarji, zemljišni velikaši. Rumunjski

ska je sad poražena. Komu da se osvete središnja vlasti. Tko je sad naš prijatelj? Upravo imenovani novi ministar-predsjednik Marghi-oman, zastupnik razreda tih istih boljara poput prijašnjeg Bratianua, koji je nagonio na rat. Razlika je samo ta, što prvi zastupa više konzervativniju struju među boljarima, a drugi više liberalniju! Ali niti jedan niti drugi nije zastupnik — pučanstva! — U Finskoj su naši prijatelji „bijeli“, a to jest: švedski razred gospode, koji se sad krvavo bori proti seljacima i radnicima. — U švedskoj su naši prijatelji strogo konzervativni, visokoaristokratski aktivisti, protivnici radnika i građanstva. — U Kuronskoj, Livonskoj i Estonskoj su naši saveznici baltički baruni. — Litvanski i estonski seljaci ne goje simpatija naprama nama. — U Poljskoj su magnati, koji sad dršću za svoje posjede i koji traže našu pomoć proti boljševicima. Hoće li nam to steći simpatija kod seljaka i radnika — kod pučanstva? — U Španjolskoj su naši prijatelji najstroži konzervativci; liberalni i demokratski slojevi naginju antanti. — Kako vidimo, svagdje, svagdje smo u savezu sa silama — prošlosti. Zato su ljudski slojevi, koji se javljaju na površini, proti nama. Nije osobito mudro, ali to je već naš udes, da uvijek držimo sa prošlošću proti budućnosti! — Primjer Rumunjske — tako zaključuje „Arbeiter-Zeitung“ — potvrđuje općenito pravilo. Nije još poznato, što tražimo od Rumunjske. Ali, koliko se čuje o tom, čudnovato je i uznemirivo. Graf Czernin da si veoma širokim srcem tumači „mir bez aneksija i bez političkog i gospodarstvenog nasilstva“; zadržava znamenite „javne pravke granice“. Boljari su natjerali bili rumunjski narod u vojnu; kažnjena ali ne će biti ova velika gospoda, nego nevino rumunjsko pučanstvo. Boljarima je zajamčeno da njihovo gospodarstvo — to oni su sad naši prijatelji! — rumunjsko pučanstvo hoćemo uvrijediti do srca time, što ga odrezujemo od mora, što mu oduz mijemo zemlje na istoku u prillog Bugarskoj, a na zapadu u prillog nama. Takav nam mir ne će steći prijateljstvo rumunjskog naroda! Ništa za to! Mi računamo na prijateljstvo Marghi-omana!

„Ohne Quellenangabe zu bringen“. Dopisni ured javlja slijedeću tendencioznu vijest, sa primjedbom navedenom u naslovu: Uzmak Čehoslovaka. „Nowa Rada“ od 13. ožujka javlja: Zapuštenu od svojih saveznika, počinjaju čehoslovačke bande svuda nasilja na ukrajinskom pučanstvu. Barišpol su opustošili. Provalili su u kuće te pokrali odijela, rublje i sudje te uhitili kod toga mnogo ljudi. I bagajne seljačkih su odbora bile opljačkane. U Barišovku i Bersan stigao je jedan dio Čehoslovaka na seljačkim kolima. Svi oni, koji ih nijesu htjeli voziti dalje, bili su ubijeni. Cim su tamo stigli, razbili su i zapalili seljačka kola, te se odatičili na konjima ili vozovima, koje su na novo rekvirirali. — Bez komentara

Iz slavenskog svijeta.

Proslava Preradovićeve u Voloskom-Opatiji obavila se dolčno na 19. marča u dvorani pensiona Lackner. U 8 sati u večer našlo se naokupu toliko ljudstva od svih slojeva iz Opatije, Voloskog i okoline, da je bila dvorana pretijesna. Na programu su bile samo tri točke: predavanje o Petru Preradoviću, deklamacija „Rodu o jeziku“ te pjevanje pjesme „Bože živi, blagoslovi“. Predavao je g. Viktor Car Emin, i prikazao nam Preradovića kao čovjeka, otačbenika i pjesnika. Da je predavanje bilo savršeno, potpuno i zanimivo, o tom nam jamči ime našega Emina, a pokazalo je to i sve slušateljstvo, koje ga je cijeli sat pomno pratilo i na koncu sa povikima „Slava pjesniku“ i živim pljeskanjem srdačno mu se zahvalilo. Gospodjica Marija Jurković je čuvstveno i živo krasnoslovlila divnu pjesmu „Rodu o jeziku“. Čuli smo i čitali prije toliko puta tu pjesmu, a čuli smo i gospodjicu drugda deklamovati, ali nam se činilo, da nam nije još nikada tako lijepo krasnoslovlila, i da nismo nikada tako duboko pojimali riječi pjesnikove, kako one večeri. Bit će da je i gospodjica išla pjesma više iz duše i da smo bili i mi svi više razdragani prijašnjim predavanjem g. Cara i prozeti mislima o jedinstvu i o potrebi da se okupimo oko onoga barjaka, koji se vije amo od 30. maja 1917.

Mješovit je zbor otpjevao skladno i složno pod ravnanjem g. Matetića lijepu pjesmu „Bože živi, blagoslovi“ i morao ju na opći zahtjev opetovati pa dodati još „Lijepa naša domovino“ i „Još Hrvatska ni propala“, koje je pjesme sva dvorana pjevala stoječke skupa sa zborom. Na vratima se sabralo K 400— za Družbu. Hvala odboru, g. Caru, gdjici Jurković i pjevačkom zboru na lijepom užitku!

Domace vijesti.

Gg. pretplatnici učinite svoju dužnost! Stupamo u drugo četvrtgodište, te Vas molimo, da pretplatu obno lte, odnosno zaostalu pretplatu izravnavate. U današnjim se teškim prilikama moramo boriti, da dodjemo do male količine papira, pa bilo i uz koju cijenu, a bilo bi žalosno, i za samu narodnu stvar škoda, ako se moramo boriti i oko

toga, da nam se pretplata podmiri, čime možemo da barem donekle osiguramo opstanak našem listu. Dakle svaki pretplatnik nek učini svoju dužnost.

Uprava.

Usljed pomanjkanja papira primorani smo obustaviti list svim onim pojedincima, kojima smo ga besplatno slali, izuzevši skupine nasih evakuiraca i bolnice.

Snijeg i studen po Istri. Već od nekoliko dana zaduvalo je iz naše Učke nešto hladniji vjetrovi. Iz vjetriča nastao je vjetar i zapuhao kao zimska bura sve do bijelog grada Pule. Mislio se već, da je proljeće konačno pobijedilo — ali ni u tom slučaju se ne može računati sa odlučnim pobjedama. Imade doduše nade, da će mlado i junačko sunce protjerati i oblačine i sjevernjak u njihova skrovitja i kršne jazuine, ali tog je puta nastupio odresito i odlučno kao kakav Hofmann kod mirovnih pregovaranja između zime i proljeća te nam donio i snijega, da nas uvjeri, da njegov militarizam imade još municije i drugih oštih sredstava. U Kanfanaru, Baratu, u Sv. Vinčenštini i u Znanju padao je snijeg. U Pulu nije došao valida radi toga, što mu nijesu dali legitimacije. Oštra je bura otresla mlado cvijeće sa bademova i pomiješala bijele latice sa ledenim snijegom. Proljetnozimska lidla zgodna za lirskog pjesnika.

Pokrajinski ured za opskrbu odjelo za Primorje doznačilo je ovoj općini pošiljku takozvane „tkanice za činovnike“. Ova je tkanina vunena a cijena je viša od 20 K po metru, ali je smatrana kao roba za izručenje pučanstvu na temelju iskaznice A, nu pridržana je prema uputama trgovačkog ministarstva za odijela državnim i zasebnim činovnicima i uopće osobama srednjeg stališa. Ove će osobe podignuti kod općinskog vrataru dotični obrazac u obliku upitnog arka, koji će morati biti popunjen jasno i čitljivo, te opet izručen ovom uredu kod općinskog vrataru. Posebno će povjerenstvo ispitati dotičnu molbu, te će uredu za iskaznice pripočeti imena izabranih osoba. Općinski ured Pola.

Prodaja sušene svinjetine. Danas u četvrtak, sutra u petak i prekosutra u subotu, prodavat će se u mesnici Fabris, ulica Promontore, u prodavaonici aprovizacijskog povjerenstva, ugao ulica Promontore-Viški trg (Piazza Lissa) i na tržišnim klupama gradske tržnice sušena svinjetina. Cijena 22.— K po kilogramu. Na svaku se doznačnu cedulju može uzeti 15 dekagrama.

Rad naših posujilnica. Skrajno je vrijeme da naše posujilnice po Istri započmu opet redovitim djelovanjem te da objave izvještaje. Od uredjenja naših gospodarskih zavoda ovisi u velike budućnost i neodvisnost naših seljaka. Vrijeme je, da se okanimmo nemarnosti za stvarni rad, da ne bude prekasno. Nekoje posujilnice ne davaju nikakva znaka života. Tom se mora stati na put i to tim više, što današnje prilike omogućavaju, da se mnogokoja posujilnica oporavi i popravi te stavi na čvrste temelje za novi i uspješniji rad iza mira.

Zahvala. Primamo slijedeći dopis: Vrativši se, nakon dugog 20-mjesečnog boravka u tuđini, svojim kućama i potpomagani onako lijepo od naših u Vodnjanu, bili bismo prisiljeni optitl a ledja svu našu robu, koje smo prilični quantum sa sobom imali i svu nejaku djecu, pa ih (na ledjima) nositi sa stanice Vodnjan u Marčanu, da nam nje u pomoć priskoćila dobra puljska aprovizacija, koja nam olakšaše ovaj trud, poslavši nam potrebne vozove za prevoz, i to bez obzira na vrijeme i dobu dana. Došavši u Marčanu očajnički gledasmo naša sa svim opustjela polja. Četiri zida i krov našli smo. I motiku kakvu nabavismo, ali je sve to premalo, da se naša polja u red postaviti mogu, kad niti volova, ni konjeva, ni vozova, ni plugova nema. Tko da nam dadne? Oni, koji su morali, nijesu niti čuti htjeli; ali dobra aprovizacija grada Pulja i tu nam u pomoć priteče, poslavši nam toliko svega toga, koliko joj moguće bilo. Ne samo to, nego i financijalno nas potpomagaše i pomaže, i to time, što čini, znajući da mi sijena nemamo, da svi oni volovi, koji kod nas rade, pasu na općinskim livadama, zašto nam lijepu oštetu plaća, što sigurno svako učinio nebi, a što nama dobro dolazi. Za sve učinjeno nam dobro, dužni smo i zahvaljujemo, u ime svih marčanaca, najtoplije predsjedniku aprovizacije, gosp. Ivanu Lirussi, kao i svim odbornicima. Nadamo se, da će oni i nadalje, u ovim teškim vremenima iskazati svoju humanitarnost napram nama jadnicima, i pripravi smo, u svakom pogledu gdje nam bude moguće, na protu-uslugu. — U Marčani, dne 28. ožujka 1918. — Upr. opć. vijeće u Marčani.

Obznana. C. kr. tvrdjavni komesar u Puli određuje za primanje dotično nakup vune drugog striženja 1917. putem za to određienog povjerenstva slijedeće dane: 3. travnja 1918. Otok Brion i grad Pula, mjesto predaje: Pula c. i kr. tvrdjavno opskrbno skladište, u 8 sati u jutro za mjesta: Veruda, Verudella, Siana, Veli Vrh, Turčijan, Pula i Brioni; 4. travnja 1918. Banjole, mjesto predaje: Banjole, 8 sati u jutro za mjesta: Banjole, Vinkuran, Vintian; Medulin, mjesto predaje: Medulin, 2 sata poslije podne za mje-

mjesto Medulin; 5. ožujka 1918. Premantura, sto predaje: Premantura 8 sati u jutro za mjesto Premantura; 6. travnja 1919. Pomer, mjesto predaje: Pomer 8 sati u jutro za mjesto Pomer; 7. travnja 1918. Ližnjan, mjesto predaje Ližnjan 8 sati u jutro za mjesto Ližnjan; 8. travnja 1918. Altura, mjesto predaje: Altura 8 sati u jutro za mjesto Altura; 9. trav. 1918. Monič, mjesto predaje: Monič 8 sati u jutro za mjesto Monič; 10. travnja 1918. Jadreški, mjesto predaje: Jadreški 8 sati u jutro za mjesto Jadreški; Šišani i Škatar, mjesto predaje: Šišan 2 sata poslije podne za mjesto Šišan i Škatar; 11. travnja 1918. Lobarika, mjesto predaje: Lobarika 8 sati u jutro za mjesto Lobarika; 12. travnja 1918. Galežan, mjesto predaje: Galežan 8 sati u jutro za mjesto Galežan; 13. travnja 1918. Stinjan i Fažana, mjesto predaje: Stinjan 8 sati u jutro za mjesta Fažana, Stinjan i Peroj; 14. travnja 1918. Vodnjan, mjesto predaje: Vodnjan-kolodvor 8 sati u jutro za mjesto Vodnjan i porezne općine Roverija, Juršići i Vodnjan; 15. travnja 1918. Krnica, mjesto predaje: Krnica 8 sati u jutro za mjesto Krnica; 16. travnja 1918. Marčana, mjesto predaje: Marčana 8 sati u jutro za mjesto Marčana; 17. travnja 1918. Barban, mjesto predaje: Barban 8 sati u jutro za mjesnu općinu Barban i Rakalj; 18. travnja 1918. Svetvinčenat, mjesto predaje: Svetvinčenat 8 sati u jutro za mjesnu općinu Svetvinčenat; 19. i 20. travnja 1918. Kanfanar, mjesto predaje: Kanfanar-kolodvor 8 sati u jutro za mjesto Kanfanar, izuzevši Rovinjsko selo; 21. travnja 1918. Rovinjsko selo; 22. travnja 1918. Rovinj, mjesto predaje: Rovinj-kolodvor 8 sati u jutro za općinu Rovinj; 23. travnja 1918. Bale, mjesna općina Bale, 8 sati u jutro. Vlasni i ovaca moraju se naći točno u određenom sat i na označenom mjestu, te čekati na dolazak komisije. Glavari općine moraju također biti prisutni te odrediti prikladno mjesto za uredovanje povjerenstva. Svaki je glavari općine osobno odgovoran, da vlasnici predadu svu zalihu vune za drugo doba 1917, kao i eventualne zalihe stare vune. Isto tako imat će predati suvišnu strunjačku vunu. Svako sakrivanje zalihe vune bit će strogo kažnjeno. Pula, dne 21. ožujka 1918. — C. kr. tvrdjavni komesar.

Milodari za našu srednju školu u Puli. Preko uprave našeg lista, položeno je K 819.44. Darovaše: Volosko-Opatija: Po K 50: Jadranska banka; po K 20: gg. načelnik dr. Stanger, opć. tajnik Gervais, V. Tomičić; po K 12: g. dr. Rukavčan; po K 10: gg. dr. Fabijanić, dr. Trinajstić, gimn. ravnatelj Crvarić, V. Car Emin, Julije Miran, Marija Sepić, Benedikt i Ernesta Rajčić, tajnik gosp. sveze Fran Bulc, veterinar Cek, Leonardo Tomašić, poručnik Frlić, dr. Cukar, Antun Štenta; po K 8: g. Dubrović; po K 6: g. dr. Ušić; po K 5: gg. sudb. savjetnik Kuželj, Anka udova Jurković, profesor Ivančić, profesor Ivan Širola, dr. I. Mrakovčić, ing. Pertot, ljekarnik Halla, notar A. Just, Trijan, Eugenija Landr, Rudovits; po K 4: gg. školski ravnatelj Aug. Rajčić, Tišjar, Ježica, sudac Mrakovčić, dr. Oršić, dr. Zmajčić, dr. Buzolić, učiteljica Olga Širola, učitelj Vinko Sepić, kapelan Glavić, savjetnik Jelušić, župnik Defar, Zvonimir Kundlić, Glavić, N. N.; po K 3: g. prof. Sironić; po K 2: gg. škol. upravitelj Rajčić, Dušan Bunc, Ferlan, N. N., Ante Letiš, Adolf Munić, Ing. Toman, N. N., Katarina Kudrina, Letiš, Lunaček, Tomičić, Jug. Gribar, Mate Trinajstić, Smole, Albin Priskić; po K 1: Antun Konrad, Ema Viškanić, Milka Tomašić, N. N. — Lovran: po K 20: župnik Antun Košir, dr. Lukež, Lovranska banka; po K 13: g. kapelan Josip Koeljan; po K 10: gg. Emil pl. Peršić, Higin pl. Peršić, kapetan Josip Tominić, Milly i Vilma Stanger; po K 6: kapetan Ivan Turčić, kapetan Josip Blečić, Ante Kalokira; po K 5: škol. upravitelj Adolf Radčić, kapetan Descovich, kapetan Cerchi, Marussich; po K 4: gg. Mgt. Rajčić, Josip Matilčić, kapetan Bassan, I. Štigljić; po K 3: gg. škol. upravitelj Nikola Zec, Emil Dujmić; po K 2: gg. F. Miculinić, voditeljica zabavišta Marica Kozulić; po K 1: gg. Ivan Širotnjak, J. Randić, Sepić, J. Bassan. — Ičići: po K 50: tajnik Niko Peršić, Ivan Korčić, Pavao Tomašić, Andre Peršić; po K 6: gg. Andre Bachich, I. Zambelli; po K 5: gg. Ivan Španjol, dr. J. Cerni, Marija udova Bačić, učiteljica Ruža Jelušić Benigar i Zorka Bobinac, Danica Fiamin, obitelj Blažić, Marija Vlašić, Rachel Marušić, Petra Kalokira, Benedik Bačić; po K 4: gg. kap. Petar Grizilo, Antun Makuc, Ivan Mender, Josipa Aničić, obitelj Blažić, Joakim Tomašić; po K 3: g. Ivan Grlj; po K 2: gg. Marica Makuc, Ivo Andrečić, Antun Marelija, Ivan Blagar, Ivan Blažić, Antonija Minak, Bogdan Viškanić, Josip Andrečić, Tereza Blažić, Mato Širola; po K 1: gg. Vrečko, Karla Žiganto, Marija Zupančić, Vjekoslav Mender, obitelj Adam. — Mladež družbine škole u Ičićima: K 19.44. Darovaše: po K 120: Drago i Marija Grlj, Ivo i Marija Peršić; po K 1:10: Marica Marelija; po K 1.04: gg. Slavko Peršić; po K 1: Anika Makuc; po h 70: Branko Marušić; po h 60: Anica Andrečić, Antun Andrečić; po h 50: Zorka Grlj; po h 40: Milena Španjol, Zorka Vlašić, Branko Bačić, Vjekoslava Mender, Marija Stojčić, Radovan M. horovićić, Soča Zupančić, Drago Andrečić, Vladimir Puhar, Ivica Rubinić, Antun Brnečić; po h 30: Stjepan i Ivica Blažić, Marica Jurić, Milka Brnečić, Ljudevit Papić, Ivo Brnečić, Marija Žigante; po h 20: Savica Zupančić, Marija i Marica Brnečić, Slavica Aničić, Josip i Katica Besednjak, Vjera Vlašić, Eugen Korčić, Slavica i Milka Stojčić, Petar Andrečić, Tereza Brnečić, Zorka Gržeta, Ivan Brnečić, Marijan Barčević, Miroslav Gruden, Marica Štanger, Antun Zabej; po h 10: Jo ip Gruden, Mirko i Vinko Peršić, Ivan Zabej; po h 10: Jo ip Gruden, Mirko i Milena Grndić, Josipa Kalokira, Ivo Gržinić, Bruno Žiganto. Zadržni iskaz K 53.347.43; sveukupno K 54.196.87. Živjeli požrtvovni darovatelji! Bog živio sićušnu dječicu! Naprijed za našu kulu prosvjete.

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici karata počevši od broja 3401.

Učiteljstvo Istre za svoj opstanak. Dne 17. t. mj. obdržavala se u Bujama skupština istarskog učiteljstva, na kojoj su bile zastupane sve tri narodnosti pokrajine. Skupštini je prisustvovao kao izaslanik upravne komisije za istu barun Griz-

utli. Na ov
alno stanje,
eljstvo. Ras
ja prebrodi
učitelji, uz
e na skupš
upravne kom
vom: sedam
za tom plać
našnjih cijer
lostatna za
mjesečna pla
pokrije dana
Skupštini
upravnoj kor
navedene sv
teljstvo s ob
to ime bio
2 Slovenca
zadaca, da s
misiji, a uz
zastupnikom
oni uloze

Učiteljstvo
God. 1913.—
mirnice tako
pokriće izdat
pokrajinama,
na žestoka poj
Početak voj
vanu skromn
I ako je
ia učitelj pr
poskuplji vanj
ba sve tamo
kažu, da se n
rastu dnevno
Dok je
učiteljstvu is
rešnu i poniz
privatna pod
za svoje činc
povećava voj
Ekonomi
zanemareno n
s obzirom
učiteljima (iz
anje vojne;
učiteljskim si
ranje učitelja
iskana mjesta
oka, što odn
S obzirom
tanje istarsko
nenici slijede
a) da bu
latnik, koji č
injavati izno
adnjih četirj
jelokupne sa
b) da se
a trajanje voj
a svojem pri
late svi do sa
c) da uč
atjecale na j
i s odn
d) da se
pjeg razloza
ma, namjesti
e) da bu
plaćen pripak
me školskih
odvisi od nj
f) da bu
očne učiteljsk

država im se sada mora odužiti. Sad je momenat, gdje mora država da se spram ovih jadnika pokaže susretljivom i pravednom. Njihovi su zahtjevi maleni, skromni. Dajte im marve, da mogu svoje propalo gospodarstvo pridignuti, i sjemenja, da mogu svoja polja zasijati. Još vas nešto mole. Dajte im vode, zdrave pitke vode. Sramota je, da ovakvo prometno i u gospodarskom pogledu bogato mjesto nema ni čaše dobre pitke vode! Seljaci piju paljavu nezdravu vodu, a malarija i ostale bolesti šire se medju pukom. Više se je puta molilo oblasti za pomoć u tom pogledu, ali kod oblasti, ili nije bilo dovoljno razumnijevanja, ili nije bilo dovoljno dobre volje za takav pothvat. Strah nas kvata pri pomisli na one ljetne mjesece pune suše, ka ćemo trpjeti žedju, kud ćemo na satove daleko tražiti čašu vode. Čujemo, da će se graditi vojnički vodovod iz Alture u Muntić i Lobariku, pa u Vodnjan. Ne bi li se usput moglo i Marčanu opskrbiti pitkom vodom! Uz maleni trošak moglo bi se vodu dovesti u Marčanu. Malarije bi za čas nestalo, a gospodarstvo bi procvalo kao još nikada. Vruće molimo c. k. ratno lučko zapovjedništvo i c. k. kotarsko poglavarstvo, da nas u tom pogledu pomognu. Općina će Marčana biti pripravna da novčano pripomogne tom pothvatu, a narod će dobročiniteljima blagodariti.

Marčanci.
Odmah isplatiti! Opaža se, da će svaki član komisije dobivati osam kruna na dan, i zasluženi novac će c. k. kotarski kapetanat, uz predhodno predloženje računa, odmah isplatiti. Ovoliko uslijed naloga c. k. kotarskoga poglavarstva u Pazinu od 4. VII. 1917, br. 14/24 Pr. — Danas ga je 23. ožujka 1918, i taj odmah nije još uslijedio.

Dnevne vijesti.

Parobrodaska plovidba na Crnome moru. Mirovnim ugovorom s Rusijom opet će oživjeti parobrodarska plovidba na Crnome moru. Kad je ono rat buknuo, nekoliko je austro-ugarskih i njemačkih brodova zadržano u ruskim pristaništima, a drugi se opet usidriše u carigradskoj luci, da izbjegnju opasnostima pomorskog rata. U stručnjacima se krugovima drži, da će promet na Crnome moru moći raspolagati sa kojih 200.000 tona brodova. Austrijskih i ugarskih parobroda ima što u ruskim pristaništima, a što u Carigradu, svega 11 parobroda sa ukupnom tonažom od 63.000 tona. Tu ima brodova brodogradilšta Tripković, Gerolmić, Martinolić, zatim parobrodskog društva „Lošnj“, pak poduzeća Premuda, onda društva „Navigazione Libera Trieste“, pak društva „Adria“ i jedan parobrod Julija Wesselyja u Pragu. Njemački parobrodi iznose svega 40.000 tona. Od tih je 18.000 tona bilo zaustavljeno u ruskim pristaništima, a 22.000 tona nalazile su se u turskim lukama. Osim pomenutih parobroda, sada će po Crnome moru moći slobodno voziti i ruski, bugarski, holandski, i — poslije mira s Rumunjskom — rumunjski parobrodi.

Kriza u engleskoj brodogradnji. Kad je novinstvo sporazuma rastrubilo, kako se inarljivo radi na američkim brodogradilštima, londonske su novine pi ale o slabim prilikama brodogradnje u Engleskoj. „Times“ preporuča, da stanje ispita komisija, u kojoj bi bili zastupani poslodavci i radnici, da se izbjegne štetama, koje su nastale radi nesposobnosti službenog nadzora. „Morning Post“ piše protiv krivoj vladinoj politici s plaćama, koja izazva nezadovoljstvo medju radnicima.

PR I Č I C E.

V. P.

(Nastavak.)

Kritika.

Danas možeš kritikovati 80% stvari (predmeta) na svijetu. Prije rata bilo je 90%. Prije dr. Parliameta — 12%. Poslije rata 05%. Poslije samoodređivanja naroda (u našoj državi) bit će 100% — dakle sve; i tekar onda bit ćemo mi ljudi, kako treba.

Posla: „Sličice“ na ocjenu, na kritiku. Prihvatilo se pisac i toga posla. Dakle, kritika.

Pozitivna strana.

a) Otkad je svijet, i na svijetu naša krajina, i u našoj zemlji ovaj kotar, nikada se nije čulo ni vidjelo, da bi jedan podlistak ovoliku buru digao i prašinu uzvili. Vanredan uspjeh!

b) Novina ima u ovom kotaru 22 pretplatnika više. Jagma za novinom bila je tako velika, da je pisac kopio od druge ruke i ekzemplar novine i dao baš 3 krune.

40—50 gospodja i gospodjica shranilo je „Sličice“ na doživotnu uspomenu.

d) Prevadjali Talijani, i time počeli učiti hrvatski jezik i prestali ga mrziti (jer naš jezik, kad ga upoznaš, jamačno ga voliš, jer je veoma lijep — baš krasan).

e) Preventivirali su „Sličice“ i češki i njemački socijaliste (Parliamenat).

Prosvjeta.

„Hrvatska Njiva“. Primili smo 12. broj revijalnoga tjednika „Hrvatska Njiva“ s ovim sadržajem: Juraj Demetrović: + Dr. Franko Potočnjak. — F. Feller: Misli o novom uređenju srednje škole. — Dr. A. Štampar: Borba proti tuberkulozi. — Dr. Milan Metikoš: U eri ratne privrede. — Smotra: Značajna habilitacija na zagrebačkom sveučilištu (Naprednjak); Jedna neodložna narodna dužnost (Dr. Mitrović); Karmelićanke (Davorin Trstenjak); Za književno jedinstvo (V. Corović); Muzika i kazalište (P. K.) itd. — Listak: Miroslav Krleža: Balada. — Godišnja pretplata „Hrv. Njive“ iznosi K 36, pojedini broj 1 krunu. Narudžbe prima uprava u Zagrebu, Nikolićeva ulica 8.

Konsumno društvo mornarice izdavat će članovima slaninu danas u četvrtak (28.) od broja 5001—7006 te onim članovima, koji su upisani samo za ratno doba.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Hoće zbijati šale!

Veselolgra u 3 čina.

Početak: 2-30, 3-50, 5-10, 6-30.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I, prost. 1 K; II, 40 h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Traži sluškinju

c. k. poglavarstvo u Pull. Plaća po dogovoru.

Traži se

snazna žena ili djevojka za sve kućne poslove, kao i jedan dječak kao čuvar konja. Upitat se u restauraciji Sličice, ulica Franja Ferdinanda.

Rabijene pokućstvo

kupuje i prodaje tvrtka Filip Barbutić, Sliškanska ulica.

Traži se

jednu mladu, zdravu, vještu kuharicu za kolodvorsku restauraciju u Kanfanaru.

Oglasujte

u „Hrvatskom Listu“

Podupirajte našu Družbu!

Jedini hrvatski osiguravajući zavod.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu

Utemeljena godine 1884.

SREDISNJICA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Prerauovićeve ulice. Podružnice i glavna zastupstva: OSIJEK, SARAJEVO I TRST.

Zavodska imovina K 5,167,276.64
Isplaćene odštete K 7,729,996.96

Ovaj domaći zavod prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

I. Protiv šteta od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijalnih poduzeća).
2. Osiguranja pokretna (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, itd.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena itd.).

II. Staklenih ploča protiv razlupanja.

III. Na ljudski život:

- a) Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
- b) Osiguranja mlraza.
- c) Osiguranja životnih renta.

Negativna strana.

1. Premalo je pisac kazao.
2. Imena je trebao donijeti i reći, ovo su . . .
3. Forma je neprikladna. Ta pisac im kazao neka se čuvaju.
4. Pisac je podmićen, jer sada šuti.

Horribile dictu (strašno).

Kino „Ideal“.

Ouvertura.

Naš kvartet, znade pjet: U falsetu.
Ženski kor, Č'jeli zbor: U oktetu.
Složli sve, čuje se: U duetu.

Pripjev (refrain):

Divan i zlatan je svijet,
Ugodno na njemu živjet;
Ima svega pa i sorbet,
A i moma makar ćeš pet.

Film: „Sličice“.

II. mjesto: silno i dugotrajno pljeskanje
I. mjesto: „Salva chi salva“

Sjednica.

Prijevod iz talijanskoga.
(5 aprovizacija broji 4 dioničara.)

1. dioničar: Gospodo, od ovoga časa dalje, ja neću da imam posla sa aprovizacijom. Ja abdiciram. Moliti ću premještenje. Što kažete na ovo?
2. dioničar: I ja neću da budem po novinama; i ja abdiciram. Izručujem s—v—e! (na tri dijela)

3. dioničar: Ja imam i nemam kože (uzmija vakete); jer ne mogu izručiti, jer, gospodo, ja nisam govornik; već vojnik. Ja ostajem u službi.

Dupli dioničar: Svi ostajemo u službi! Gospodo, od jednoga udarca dub ne pada. Poznam dobro našu Hrvate. Buče i buče, i napokon je od svega toga — ništa. Pa tko je protiv nas? Dva, tri, e finis. Ove će dozvati k pameti gospodin prvi dioničar. — A vi gospodo, dolazite i u novo ministarstvo, prva dva bez portfelja, a mi dva: ja sa 4 portfelja, a moj drug sa kožom pridržat će svoj portfelj. Primete? — Unisqno: Primamo!

Vrč ide na vodu . . .

Kako smo čuli, portfelje trebalo izručiti. Ali kako? Dupli dioničar zaboravio kazati kojim putem da to ide. Arhimejlovu točku razriješio odvjetnik. Trećina lisnice ostaje tebi; trećina ide na općinu; trećina ide prijateljima. Trećina, nije to matematička jedinica, već onako, da se nešto reče. Mudrome jedne oko dosta. — I išlo je: lijepo glatko, upravno, ravno. Pogriješka bila je samo ta, da nisu pozvali na konzilijum i fizičara. Taj bi im jamačno kazao, da da put treba (jaču) silu. Dogodilo se je to, da se vozio sa dijelom lisnice zaustavio baš pri cilju. onda zbog težine vratio se na ishodnu točku. Već da je bilo štete oko 500 kruna. Nijesmo vidjeli, radi toga ne možemo reći ni da, ni ne. Ona „dva, e finis“ kažu, da je vrijednost i prije i poslije bila ista. Dakako, radi javnosti došla i šteta na vrijeme, jer „šteta, lida je i malo štete“, kažu ljudi. I tako pr vrč je razbijen. Drugi dolazi na red.

(Nastavi se.)